

Codul penal pe înțelesul copiilor

Coordonatori:

Tudor Duca – avocat, Decan al Baroului Iași.

Mihai Dunea – lector universitar doctor, Prodecan al Facultății de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Maria Păduraru – jurist, președinte al Asociației pentru Dialog în Justiție.

Autori:

Roxana Tudorița Baban – avocat, Baroul Iași; mediator; creatoarea jocurilor juridice „Themesis”.

Aurora Ciucă – profesor universitar doctor, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava; profesor universitar doctor Hab. Școala Doctorală a Facultății de Drept, Universitatea „Titu Maiorescu” București; avocat, Baroul Iași; Formator INPPA Centrul Teritorial Iași; președinte al Asociației „Vespasian V. Pella” Iași.

Luminița Chiriac – avocat, Baroul Iași.

Adrian-Vasile Ciutac – subinspector de poliție în cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Iași.

Mihai Dunea – lector universitar doctor, Prodecan al Facultății de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Andreea Fandache – notar public.

Cristina Luiza Gavrilescu – lector universitar doctor, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; avocat, Baroul Iași.

Gabriela Lușan – profesor universitar doctor, Facultatea de Drept, Universitatea „Danubius” din Galați; avocat, Baroul Iași.

Geta Lupu – avocat, Baroul Iași; arbitru, președinte al Tribunalului de Arbitraj Judiciar de pe lângă Camera de Arbitraj și Mediere Iași.

Marius Mihai Manea – inspector principal de poliție, șef al Centrului Regional de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Iași din cadrul Agenției Naționale Antidrog.

Lucia Pascaru – avocat, Baroul Iași.

Ana Maria Rață – avocat, Baroul Iași.

Alexandrin Reznice – avocat, Baroul Iași.

Daniela Strungariu – avocat, Baroul Iași; arbitru judiciar, Tribunalul de Arbitraj Judiciar de pe lângă Camera de Arbitraj și Mediere Iași.

Doina Stupariu – avocat, Baroul Iași; mediator; arbitru judiciar, Curtea de Arbitraj Comercial de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași; doctor în economie.

Maria Amalia Tudorache – avocat, Baroul Iași.

Lavinia Maria Văcărescu – avocat, Baroul Iași.

Direcția Generală Anticorupție din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Centrul Regional Iași din cadrul Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane.

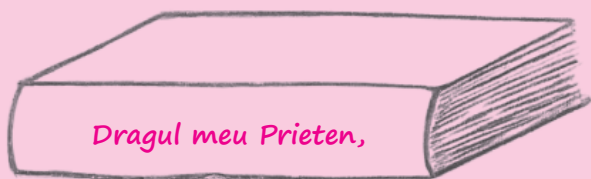
Coordonatori:
Tudor Duca
Mihai Dunea
Maria Păduraru

Codul penal pe înțelesul copiilor

Roxana Tudorița Baban
Aurora Ciucă
Luminița Chiriac
Adrian-Vasile Ciutac
Mihai Dunea
Andreea Fandache
Cristina Luiza Gavrilescu
Gabriela Lupșan
Geta Lupu
Direcția Generală
Anticorupție

Marius Mihai Manea
Lucia Pascaru
Ana Maria Rață
Alexandrin Reznice
Daniela Strungariu
Doina Stupariu
Maria Amalia Tudorache
Lavinia Maria Văcărescu
Agenția Națională Împotriva
Traficului de Persoane –
Centrul Regional Iași

Dragul meu Prieten,

Îți dăruiesc această carte cu dragoste și inspirație. Așa cum poate vei descoperi printre filele ei, unele informații te vor surprinde plăcut, altele neplăcut, dar de un lucru sunt absolut sigură: tot ce vei găsi în acest Cod penal îți va folosi enorm.

Îți dedic „Codul penal pe înțelesul copiilor”, deoarece îmi doresc ca tu să înveți din toate experiențele mele! Doar așa vei avea o copilărie frumoasă, un destin fericit, liber, sănătos!

Într-o zi, vei realiza că nimic nu este mai important în această lume decât să cunoști și să respecti legea.

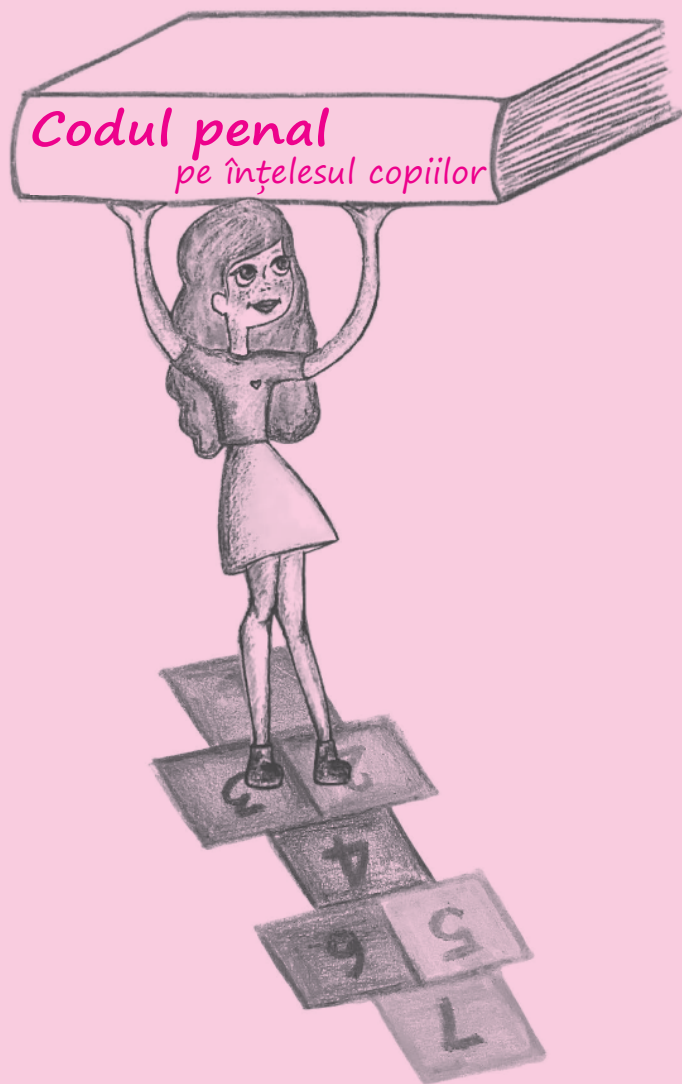
Atunci când faci pauze de la lectură, te invit să colorezi. Am conceput desene unice, special pentru tine! Colorează-ți cât mai mult viața! Folosește nuanțe vii, evită griul!

Cer iertare oamenilor mari că m-am adresat doar copiilor.

Am avut un motiv serios: oamenii mari pot pricepe totul, mai ales cărțile pentru cei mici, pentru că și ei au fost copii cândva.

Cu drag,
Lia

Cuprins

Gânduri de început	IX
--------------------------	----

PARTEA GENERALĂ	1
------------------------------	----------

Legea penală și limitele ei de aplicare.....	3
--	---

Infrațiunea.....	12
------------------	----

Pedepsele	25
-----------------	----

Măsurile de siguranță	32
-----------------------------	----

Minoritatea	39
-------------------	----

Cauzele care înlătură răspunderea penală	54
--	----

PARTEA SPECIALĂ	69
------------------------------	-----------

Infrațiuni contra persoanei (I)	71
---------------------------------------	----

<i>Din povestirile Liei</i>	91
-----------------------------------	----

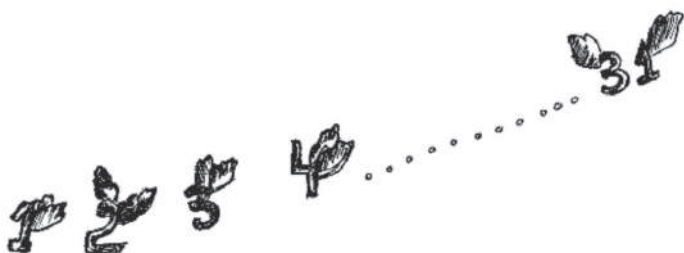
Traficul de persoane și tipuri de exploatare.....	95
---	----

Infrațiuni contra persoanei (II)	114
--	-----

<i>Din povestirile Liei</i>	126
-----------------------------------	-----

Infrațiuni contra patrimoniului	130
---------------------------------------	-----

Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat	139
Infrațiuni de fals	148
<i>Din povestirile Liei</i>	163
Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	166
<i>Din povestirile Liei</i>	178
Infrațiuni electorale	180
Infrațiuni de genocid, contra umanității și de război.....	190
Faptele de corupție	199
Prevenirea consumului și a traficului ilicit de droguri.....	208
Codul profesiilor juridice	227
Rebusuri	239

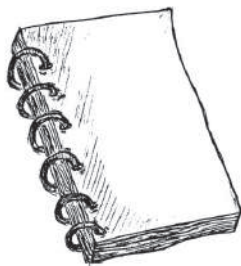

Legea penală și limitele ei de aplicare

Odată am auzit-o pe mama vorbind la telefon cu cineva despre legea penală. Mi s-a părut foarte interesantă discuția. Atunci am aflat, pentru prima dată, că **legea penală este un act emis de Parlament**, în care sunt arătate faptele greșite, pe care avem obligația de a nu le face niciodată.

Avocații, judecătorii, procurorii le spun **infracțiuni, fapte prevăzute de legea penală, fapte penale**.

Mai țineți minte poveștile copilăriei, cu Făt-Frumos și Zmeul? Și în viață întâlnim astfel de personaje, adică oameni buni și oameni răi. Oamenii răi sunt cei care pot face lucruri foarte grave: pot fura, pot lovi, pot ucide, pot minți.

Pentru faptele lor însă, aceștia sunt pedepsiți. Adevărul este că așa este corect. Orice faptă produce consecințe, bune sau rele – în funcție de felul faptei.

De exemplu, și copiii sunt sancționați uneori pentru că nu își fac temele la timp.

Toate aceste fapte rele, infracțiuni, sunt explicate într-o carte mare, numită **Codul penal**.

Să vă povestesc o întâmplare din care am învățat multe lucruri importante.

Într-o zi, când mă jucam în parc, am văzut-o pe vecina noastră care se plimba. Deodată,

un om i-a smuls poșeta de pe umăr și a fugit. Vecina mea a rămas înmărmurită, chiar nu știa ce trebuie să facă.

Mama i-a spus că fapta aceasta se numește **furt** și că omul trebuie **pedepsit**, deoarece este vinovat. Așa spune legea, **faptele rele sunt sancționate**.

Care ar fi pedeapsa pentru acel om? În general, judecătorul este cel care decide acest lucru, în funcție de ceea ce scrie în Codul penal.

Pedeapsa pentru om ar putea fi o **amendă**, adică plata unei sume de bani sau **închisoarea**, o situație foarte gravă, în care omul vinovat stă mult timp departe de familia sa, într-un loc care se numește penitenciar.

Penitenciarul este un fel de „casă” comună pentru toți cei care au făcut fapte rele.

Omul care a furat poșeta vecinei este **autor** al faptei penale. Auzisem că un prieten l-a încurajat să facă acest lucru. Acel prieten este **instigator**. Un alt amic l-a ajutat puțin, ținând-o de vorbă pe vecină, pentru ca ea să nu mai fie atentă la ce se întâmplă. În acest caz, avem un autor și un **complice**. Vecina mea este **victimă** acestei infracțiuni.

Altă dată, am observat un domn care s-a supărat când cineva i-a adresat cuvinte urâte, amenințând că o să-l cheme în judecată pe cel care l-a enervat. Am aflat însă că acest lucru nu se poate face, deoarece **fapta** aceea **nu mai există în Cod**.

Ciudat, cum poate pleca așa, singură, o faptă din Cod...!?

Atunci când este aplicată, **legea trebuie să fie în vigoare**, adică vie.

Mai exact, **nu poți aplica o pedeapsă unei persoane**, dacă nu mai există o lege care îți permite să faci asta, adică o lege de actualitate.

Minoritatea

Știu că v-am mai spus, dar insist să vă repet că și copiii (nu doar adulții) pot intra în contact cu legea penală; adică și aceștia pot fi implicați oricând într-o faptă care este prevăzută în Codul penal ca fiind infracțiune în anumite condiții speciale.

Când se referă la copii, legea îi numește pe aceștia „**minori**”. Să încercăm să folosim mai des acest termen, este juridic.

Minor este persoana care are vârsta cuprinsă între 0 și 18 ani neîmpliniți; mai exact, este persoana care nu a împlinit încă vârsta majoratului.

În cadrul unei fapte interzise de legea penală, un copil poate avea mai multe calități: poate fi **martor**, **victimă** sau **făptuitor**.

Cel mai grav este ca un minor să fie făptuitor al unei fapte interzise. În cazul în care minorul este cel care comite fapta interzisă de legea penală, **judecătorul va aplica sancțiunea ținând cont de vârsta pe care o avea minorul la data la care comisese fapta prevăzută de legea penală.**

Dacă are **sub 14 ani** atunci când comite fapta interzisă, **minorul nu poate fi tras la răspundere penală**, deoarece legea noastră spune că acesta este prea mic pentru a înțelege efectele acțiunilor sale.

De exemplu, Olaf, în vârstă de 10 ani, fură stiloul colegului său, Lecter. Pentru această faptă, Olaf nu va răspunde pentru infracțiunea de furt, așa cum ar răspunde un adult potrivit Codului penal. Însă Olaf poate fi sancționat prin alte măsuri educative: restituirea stiloului lui Lecter, plata prețului stiloului de către părinții săi, acordarea de scuze, scăderea notei la purtare etc.

Dacă are vârsta cuprinsă **între 14 și 16 ani** atunci când comite fapta interzisă, **minorul răspunde penal numai dacă se dovedește faptul că el a avut discernământ când a comis fapta**.

Se consideră că un copil beneficiază de discernământ atunci când are capacitatea de a înțelege consecințele faptelor sale.

Pentru a se dovedi că minorul are **discernământ**, acestuia i se va face o expertiză medico-legală psihiatrică, adică o cercetare medicală condusă de un expert în psihiatrie.

În cazul minorilor, expertiza medico-legală psihiatrică este obligatorie.

Regula spune că minorul care are vârsta cuprinsă **între 16 și 18 ani răspunde penal**, fără a fi nevoie să se i se dovedească discernământul, deoarece, începând cu vârsta de 16 ani, minorul este prezumat a fi responsabil.

Pare complicat, dar nu este deloc. Eu am înțeles imediat etapele de vârstă.

Vă dau **un exemplu**: Olaf aruncă cu un obiect ascuțit spre un alt coleg, pe care îl rănește. Legea numește această faptă „infracțiunea de lovire sau alte violențe”.

Cum răspunde penal minorul, în această situație?

- **dacă are vârsta sub 14 ani, minorul nu răspunde penal pentru fapta interzisă.**

Cu toate că până la vârsta de 14 ani minorul nu răspunde penal, totuși, față de acest copil, se pot lua măsuri speciale de protecție. Aceste măsuri nu urmăresc însă să-l pedepsească, ci să-l ajute să înțeleagă ce este bine și ce este rău în viață.

De exemplu, judecătorul poate hotărî ca minorul să fie obligat să frecventeze cursurile școlare, să urmeze niște tratamente speciale, să-i fie interzis să se afle în anumite locuri sau să aibă legături cu anumite persoane. Judecătorul poate lua decizia de a-l ține pe copil în familia sa, dându-i și o serie de reguli pe care să le respecte.

- **dacă are vârsta între 14 și 16 ani și dacă se dovedește prin expertiza psihiatrică faptul că era conștient că îl poate răni pe colegul său prin gestul de aruncare a unui obiect ascuțit, minorul va răspunde penal.**

Faptul că era conștient că îl va răni pe colegul său și totuși a acționat arată că acel copil a avut capacitate să înțeleagă consecințele faptei sale, adică avea discernământ.

După cum am văzut, dacă **o persoană are discernământ atunci când comite fapta interzisă**, atunci acea persoană este considerată **vinovată**, fiind sancționată potrivit legii.

Trei colegi în vârstă de 15 ani, printre care și Olaf, plănuiesc să facă o farsă colegei lor de școală, Sara, punând în sticla cu suc a acesteia diferite substanțe: praf de cretă, nisip, medicamente. În timp ce colegii o țin de vorbă pe Sara, Olaf îi strecoară substanțele în sticla cu suc. La scurt timp după ce bea din sticlă, aceasta este dusă cu salvarea la spital, deoarece i se face rău.

Din povestirile Liei¹

Într-o zi, Lia a mers într-o excursie cu părinții și niște prieteni. Seara au făcut un foc de tabără și în jurul acestuia au început să spună povești înspăimântătoare, așa cum văzuseră în unele filme. Când a ajuns rândul ei să spună o poveste de groază, Lia era tristă – a explicat că nu știe niciuna pe măsura celor povestite de ceilalți, dar și-a adus aminte de o întâmplare reală, petrecută la școala unde învață ea, care ar putea fi considerată pe drept o poveste de speriat copii – așa că Lia a început să le-o povestească celorlalți:

Într-o zi, un copil obraznic din clasa Liei era pus pe șotii: a pus un ac cu vârful în sus pe un scaun și copilul care s-a așezat acolo s-a înțepat în acel an, ceea ce i-a provocat durere (mama Liei a explicat că această faptă este una interzisă, se numește infracțiune de **lovire sau alte violențe**); a slăbit picioarele unui scaun, astfel încât copilul care s-a așezat pe acesta a căzut și s-a lovit la spate și la cap (aceasta este tot o faptă de **lovire sau alte violențe**, interzisă de Codul

¹ Infracțiunea de loviri sau vătămări cauzatoare de moarte (tangențial: câteva exemple scurte de infracțiuni: lovire, amenințare, furt, tâlhărie; distincția între formele de vinovăție și între infracțiunile de omor – ucidere din culpă – loviri sau vătămări cauzatoare de moarte).

penal); pe un alt scaun a pus lipici, iar unei fetițe care s-a așezat acolo, fără să își dea seama, i-a rămas lipită uniforma de lipici, așa încât a trebuit să rupă o bucată din aceasta pentru a se putea ridica (această faptă este tot o infracțiune, se numește **distrugere**); unui alt copil, băiatul cel rău i-a luat pachetul cu mâncare și i-a mâncat tot ce avea acolo, iar altuia i-a luat stiloul, pe care părinții copilului i-l făcuseră cadou de ziua lui, plătind mulți bani pe el (aceste fapte, deși privesc lucruri de valori diferite, unele mai ieftine, altele mai scumpe, sunt interzise, fiind infracțiuni de **furt**); altui copil i-a spus că o să îl bată mai târziu, ceea ce l-a speriat pe acesta, pentru că era mult mai mic decât agresorul (fapta aceasta este infracțiune de **amenințare**); unui alt copil a încercat să îi ia chiar telefonul mobil dat de părinți pentru a ține legătura cu ei în caz de urgență, dar pentru că băiatul acela s-a împotrivit, i-a dat cu palma peste față și l-a amenințat că o să-l bată rău, însă tot nu a reușit să îi smulgă telefonul (această faptă, care îmbină **furtul cu lovirea sau cu amenințarea, se numește tâlhărie** și este o infracțiune foarte gravă; pentru că nu a reușit să ia telefonul,

ci doar a încercat, infracțiunea a fost doar **tentată** – a rămas la stadiul de **tentativă de tâlhărie**, dar la multe infracțiuni, mai ales la cele grave, se sancționează chiar și simpla încercare de a le comite – tentativa!).

La un moment dat, băiatul cel obraznic a văzut pe un coleg aplecat să își încheie șireturile, care stătea chiar în capul scărilor; **crezând că face o glumă bună**, l-a împins pe acesta, iar copilul, luat pe nepregătite, s-a dezechilibrat și a căzut pe scări, rostogolindu-se și lovindu-se la cap de trepte, iar apoi de caloriferul care era așezat

Sfaturi și recomandări preventive:

- Părinții, profesorii și specialiștii vă pot oferi informațiile de care aveți nevoie pentru a lua **deciziile cele mai potrivite vouă**.
- Dacă simțiți un pericol iminent, **adresați-vă unui adult în care aveți încredere**.
- Cereți informații suplimentare din surse de încredere. **Nu vă încredeți orbește în promisiunile celor din jur**, verificați în detaliu o propunere de muncă, de studii sau călătorii în străinătate înainte de a o accepta.
- **Evitați ofertele care presupun locuri de muncă aparent ușoare și câștiguri considerabile într-un timp scurt**: saloane de masaj, studiouri de videochat, cluburi de noapte, agenții de manechine etc.
- Înainte de plecarea în străinătate, **anunțați o persoană de încredere cu cine, unde și cum plecați**.
- **Nu cedați nimănui actele de identitate** (cu excepția oficialităților de la vamă, poliție) și faceți mai multe copii ale acestora pe care să le păstrați în locuri diferite (în caz de călătorie).
- **Stabiliți o parolă/semn de recunoaștere** pe care le veți folosi în convorbirile cu familia, în situația în care aveți probleme și nu puteți transmite acest lucru în mod direct.

Foarte multe cazuri de **trafic de persoane încep în mediul online**. Lumea internetului este o lume fantastică, plină de informații utile și lucruri distractive, la care au dreptul toți copiii.

Această lume ascunde și pericole, care pot fi însă evitate prin respectarea unor **reguli de comportament**:

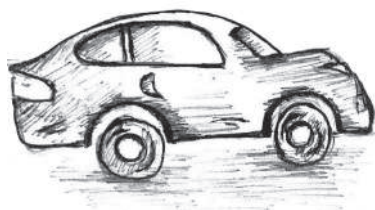

- **Nu se dau informații personale oamenilor cunoscuți pe internet:** nume complet, locul de muncă al părinților, adresa școlii, adresa de acasă, programul orar al utilizatorului și al părinților, coduri de acces în blocuri etc.
- **Parolele sunt secrete** și aparțin utilizatorului: sunt ca și cheile de la casă, pe care nu le dai nimănui.
- Dacă dorim să ne întâlnim cu persoane cunoscute pe internet, trebuie **să anunțăm părinții** sau tutorii pentru a fi însoțiți la întâlnirea respectivă, preferabil într-un loc public, niciodată singuri.
- Postarea de filmulețe sau fotografii personale trebuie să fie făcută cu mare grijă; **filmulețele pot fi descărcate de traficanți imediat** și vor rămâne pentru totdeauna pe internet, chiar dacă noi le vom șterge.
- **Nu tot ceea ce vedem sau citim pe internet este real**, trebuie să ne informăm din surse sigure.

Infracțiuni contra patrimoniului

Fiecare dintre noi are diferite obiecte, lucruri pe care le folosește zi de zi în viața sa. Casa în care locuim, stiloul cu care scriem, ghiozdanul, penarul, cărțile, telefonul, chiar și banii pe care îi avem, toate aceste lucruri personale, pe care le deținem, poartă denumirea juridică generală de „bunuri”.

Aceste bunuri la un loc formează **patrimoniul** unei persoane.

Însă aceste bunuri personale pot fi stricate, ascunse, furate de către o altă persoană, în mod intenționat sau nu. **Aceste acțiuni denotă un comportament greșit, care este pedepsit de lege.**

Pentru a înțelege cum trebuie să ne comportăm corect față de bunurile noastre, dar mai ales față de bunurile celor din jur, vă povestesc câteva situații din viața mea de zi cu zi.

Cei mai mulți dintre noi folosim un telefon personal. Purțăm la noi acest obiect peste tot, dată fiind utilitatea lui. Asta poate presupune că mulți dintre cunoscuții noștri ar observa imediat telefonul, putând fi chiar invidioși că avem ultimul model de mobil.

Este greșit să iei telefonul unei alte persoane, fără a-i cere voie, doar pentru că ți-l dorești. Un astfel de comportament este ilicit, adică ilegal, reprezentând **infracțiunea de furt**.

Această faptă este considerată o greșeală gravă, de aceea pedeapsa pentru furt este una severă. Dacă furăm, riscăm să primim o amendă sau chiar pedeapsa cu **închisoarea între 6 luni și 3 ani**.

Pedeapsa este diferită în funcție de situația în care ne găsim. **De exemplu**, dacă mergem spre casă cu tramvaiul și furăm telefonul unei alte persoane care se afla în acel tramvai, fapta este mai gravă decât un furt obișnuit, drept urmare și pedeapsa va fi mai severă.

Legea spune că **furtul săvârșit într-un mijloc de transport în comun** este unul **calificat**, adică grav. Tot grav este dacă furăm **pe timpul nopții**, având la noi **o armă** sau intrând **în locuința unei alte persoane**, fără permisiunea celor care locuiesc acolo.

După cum spune regula, dacă fapta este gravă, și pedeapsa este mai severă, deoarece condițiile în care se desfășoară sunt mai deosebite.

Dacă în timp ce furăm telefonul unei alte persoane, o **amenințăm** sau chiar o **lovim** pe aceasta pentru a reuși să îi luăm bunul, legea spune că această situație este considerată mai periculoasă decât un furt simplu.

Folosind **violența, amenințarea, rănim persoana fizic, emoțional**, caz în care pedeapsa

